

KURJER LITEWSKI

W WILNIE DNIA 2 MARCA V.S. 1812 ROKU.

z Petersburga 17 Lutego. Znałomy artysta, Stanu Konsyliarz, P. Martos, temi dniami, ukazał na widok publiczności tutejszej stolicy, Statuę Najjaśniejszej IMPERATOROWEY KATARZYNY II. rznąę przez niego do sali szlacheckich obrad, w Moskwie. Jestto statua kolosalna. IMPERATOROWA wyobrażona w postaci Prawodawczyni: ułożenie ręki prawey okazuje MONARCHINIĄ, mówiącą do zgromadzonych przed Sobą: a wlewey ręce trzyma rozwinięty rękopism projektu praw, przez Nie dla uszczęśliwienia ludów, berłu Jey powierzonych, napisanego. U dołu siedzi orzeł z rozpuszczonemi skrzydłami, Rossyją wyobrażający; w jedney szponie trzyma piorun, a w dziobie różczkę dębową, którą składa u stóp IMPERATOROWEY, na oznaczenie uczuć wdzięczności, które chowają dla tej Pani w sercach Rossyjanie. Metal, użyty na tę statuę, jest tak wybornego gatunku, iż dotąd nie ma żadney z równego iemu ulaney. Publiczność z niewypowiedzianem ukontentowaniem oglądała to przewyborne dzieło sztuki, a znaydując w niem owę piękność, która jest cechą właściwą i wyłączną starożytny Grecyi posągów, nie zataiła wysokiey pochwały, nie tylko dla dzieła tak rzadkiego, ale i dla samego artysty, którego talenta sławnym uczyniły, i umieściły go w rzędzie najznakomitszych ludzi obcych nawet krajów. Członkowie zgromadzenia szlacheckiego gubernii moskiewskiej, wkrótce otrzymają chlubne ukontentowanie posiadania tego pomnika, tak bardzo sobie pożądanego.

Naymłodszy mianowani kawalerami orderu s. Włodzimierza 4 kl.: Prezydent Głównego Sądu Gubernii Wołyńskiej Baczyński; Deputat xięstwa Wołoskiego Mikołaj Mawro, i Wołoski Serdar Mikołaj Saydży; Doktorowie Nadworny Konsyliarz Szpir i Koleski Assessor Hołowański, Sztab-Doktor Nadworny Konsyliarz Włodimirski.

JEGO IMPERATORSKA MOSC, po ogłoszeniu zadań do nagrody przez IMPERATORSKIE wolne Ekonomiczne Towarzystwo Petersburskie, zezwalając łaskawie na przedstawienie JW. Ministra spraw wewnętrznych, ze względu że dwa z tych zagadnień, ósme i dziewiąte mogą pożytecznie wpływać nie tylko na gospodarstwo prywatne, ale i Państwa, raczył rozkazać, aby na rachunek gabinetu, udzielenie były naznaczone dwa medale złote, po 100 czer. zł. wartości, za każdą odpowiedź uwieńczoną na te dwa zadania. — Z tego powodu Towarzystwo powtórnie czyni ogłoszenie tych zadań, które tu umieszczamy:

Zadanie ósme. Przyjąwszy zasadę *naprzód*, że wszelka robota odbywa się lepiej i śpieszniej, kiedy robotnicy mają za nią pewną nagrodę, i *powtórę* że wszelka robota ze względu na czas potrzebny i siłę, ma swoją wartość, a biorąc pod rachunek szczegóły, ileby kosztowało robota ludzi z pańszczyzny jeżeli oni w tymże czasie robili u kogo drugiego na ięci za dobrowolną umowę, iakoteż, ile robotnicy własni gorzej i opieszale robia, niż najemnicy i dla tego drożej płacą się, zadaje się do rozwiązania: oznaczyć z wyrachowaniem szczegółowem czasu, dobroci i ceny robót, co jest pożytecznie dla gospodarza, uprawiać ziemię najemnikiem i skąd go dostawiać można, czyli własnymi włościanami.

Zadanie dziewiąte. Obszerność i pośpiech w fabrykach zależy od znajomości i długiego chodzenia około roboty: włościanie zajmując się uprawą roli i razem manufakturami, nigdy nie mogą okazać równego stopnia w dobroci wyrabiania, iak rzemieślnicy, którzy od młodości do iedney przynęli się roboty — Wynaleźć i podać prawidła, podług których dziedzic w swoich majątkach mógłby zupełnie oddzielić pewny ieden stan ludzi od drugiego, z równymi dla obu pożytkami; iżby tym sposobem, można było zawsze mieć takich ludzi, którzyby, nie zajmując się uprawą roli, mogli stanowić samych tylko rzemieślników, a przez to nazawsze zapewnić rozszerzenie i udoskonalenie manufaktur, zgola nie przeszkadzając rolnictwu.

z Paryża 9 Lutego. Gazeta francuzka donosi, że Sejm Węgierski ma się zakończyć 12 Lutego. Tak długi przeciąg iego był prawdziwem nieszczęściem dla narodu. Sądownictwa przez tenczas były nieczynne, a podejmowanie zgromadzonych na seym posłów kosztuie już krajowi 10 milionów zł. pol.

Od kilku dni (pisze Dziennik Paryzki) rozchodzi się po Paryżu mnóstwo paszkwilów, a nawet przeciw najznakomitszym literatom. Twierdzą, że autorem tych paszkwilów jest ieden xiegarz, który na swoich spekulacyach ieograficznych zawiódł się.

d 10. Zapustny czwartek dał tutejszemu miastu osobliwsze widowisko prowadzenia po ulicach wołu utuczonego. Starszy dobosz (Tambour major) w stroju Mandaryna Chińskiego szedł na czele tłumnego korohodu chorążych rozmaitey barwy, rycerzy różney broni, baszów trytulnych, wieśniaków gaskońskich, senatorów rzymskich, Markizów w stroju dawniejszym francuzkim, Inkasów peruwiańskich, zdających się upadać pod ciężarem złota dzwiganego na sobie, obdartych Sabaudczyków, i ludzi różney postaci, kolorów i narodów. Nayrozumniejszy z tego dobrego towarzystwa zdawał się być ów wół, prowadzony od nich: postępował poważnie, w postaci smutney, i zdawał się przestawać, że stanie się pastwą tej żarłoczney czaszy. Świetnie ubrany, prowadzony był w tryumfie, rogi miał wyłaczane, między którymi wznosiła się bogata kita, na głowie wisały wstęgi różnego koloru, aż na szyje spadające, grzbiet cały okryty był bogato haftowanym czaprakiem. Niezliczony tłum mężczyzn, niewiast i dzieci szedł za tym wspaniałym orszakiem, napęlniając powietrze głośnemi okrzykami radości. Parada ta w ciągu swego obchodu zatrzymywała się przed domami bogatych i przed sklepami kupców, skąd sypały się podarunki, rzęsiły na zakupienie napoiów dla wesołej kompanii.

W niedzielę zapustną dawniejszy pałac królewski (Palais Royal) napęlniony był maskami, pieszych, konnych, pojazdowych, i t. d. Skąd rozbiegły się po całym mieście, napęlniając ulice, rynki i bawiąc postaciami swemi ciekawych Paryżanów: okna wszystkie widzami napęlnione były. Pomimo tak wielkiego tłum żaden się nie zdarzył przypadek.

z Paryża d. 15 Lutego. Komisya wojskowa zebrana w Rennes, podporucznik kompanii grenadyerów z 4 regim. Szweycarskiego, obwinionego o chęć wydania Anglikóm *Belle Isle*, iednomyslnie uznała za niewinnego; oddała go iednak pod dozór policyi; a ta za u-

trzymywaną korespondencyą z nieprzyjacielem. *P. Landis*, uwikłany w tę sprawę, zupełnie oczyszczonym został.

Od czasu zdobycia *Walencyi* Jrl Mahi z korpusem Hiszpanów przymuszony został zamknąć się w *Alicante*, gdzie atoli nie więcej nad 2,000 ludzi ma się znajdować. Francuzi wysyłają swoje podiażdy pod same mury miasta. Twierdzą, że, jeżeli *Kartagena* upadnie, całe pobraże aż do *Gibraltaru* będzie w ręku francuzkim.

z *Wiednia 19 Lutego*. Cesarz ma wkrótce z małym orszakiem pojechać do *Prezburga*, dla ukończenia Seymu Węgierskiego.

Dnia 2 b. m. umarł w *Pradze* C. K. Feld-Marszałek Leytenant Antoni Ulryk *Myllins*, w 70 roku życia.

31 *Stycznia*. Sławny *Moraly-Osman-Effendi*, znany ze swych talentów wojennych i nieumiarkowanej ambicji, gdy nie chciał przyjąć uczciwego wygnania, które mu ofiarowano, z wyniesieniem na baszę trójbunczucznego i rządzącego prowincji, zesłany został na wyspę *Lemnos*.

Machmud Basza, wielki admirał, wraz po swém na tę dostojność wyniesieniu, życie zakończył. Powszechne jest mniemanie, że *Kozren-Machmud-Basza*, rządca *Bitynii*, na jego miejsce nastąpi.

z *Prezburga 14 Lutego*. W dniach 10, 11, 12 i 13 b. m. były 66ta, 67ma, 68ma i 69ta sessye seymu Węgierskiego.

z *Medyolanu 5 Lutego*. Na nadzwyczajnym posiedzeniu Senatu Królestwa Włoskiego, Radcy Stanu podali projekt wydatków skarbowych na rok 1812. Wydatki te wyniosą 144,000,000 liwrów: dochody zaś uczynią tylko 132 mil. liwrów. Niedostające 12 milionów mają być zastąpione przez kasę umarzającą i z przedaży towarów osadniczych, z *Magdeburga* przysłanych, a przez Cesarza skarbowi włoskiemu darowanych.

z *Neapolu 22 Stycznia*. Najpiękniejsze twory w sztuce muzycznej, mając być wiekopomną chwałą szkoły naszej i przyjemnością całej Europy, więcej posłużyły dotąd do wzbogacenia Dyrektorów naszych teatrów, niż do zapewnienia przystoynego losu dla autorów swoich. Wielkie owe dzieła *Piccini*, *Jomelliego*, *Cimarofa* i tylu innych sławnych kompozytorów neapolitańskich, albo zaginęły, albo zostają w ręku przywłaszczyteliów. Koniec tym szkodom położył Dekret udzielny Królewski, przez który dotąd wszystkie twory sztuki odąd muzycznej uznają się za własność autorów, a dla ich zachowania ustanowione są dwa wielkie składy. Kompozytorowie, będąc właścicielami dzieł swoich, obowiązani są składać iedną kopią onych Ministrowi spraw wewnętrznych, a drugą do Konserwatorium królewskiego muzycznego. Przełożeni nad ich strzeżeniem nie mogą nikomu wydać tych kopii, ani pozwolić przekopiowania onych bez danego pozwolenia na piśmie od samychże autorów, za okazaniem którego Minister swoje podpisze zezwolenie.

z *Kasselu dnia 23 Lutego*. Wczora obchodzono u dworu urodziny Królowey. W ten dzień ofiarowała znaczną sumę na biednych chorych. Zaślubiona niedawno księżniczka *Hessen-Philippsthal* mianowana jest damą pałacową. Jeneralna dyrekcyja artylerji i inżynierów połączona została teraz z artylerjią i z korpusem cywilnym i wojskowym inżynierów. Dla ukształcenia zdatnych officerów pomnożona będzie liczba uczących się w roku 1813: z tych ośmiu brać będą całą pensyją (1000 fr.), a 112 połowę tylko, z dochodów rządu. Fundusze tego korpusu pomnożone będą 12,600 franków i dodany będzie ieszcze ieden professor architektury cywilney. Długi zakonów zniesionych w *Westfalii* ogłoszone są za długi narodowe.

Od *Brzegów Menu 15 Lutego*. Donoszą z *Frankfortu*, że dawniejsze urządzenie gwardyi narodowej ma być utrzymane. Obywatel każdy może dawać zastępcę, za którego jest odpowiedzialnym. Płaca takiego zastępcy wynosi 1 ryń. i 30 kreyc. (90 kop. sr.):

każdy iednak obywatel obowiązany jest raz w rok odbywać wartę osobiście. Dla ulżenia dosyć ciężkiej służby strażowej, która codzień 165 ludzi potrzebuje, postanowiono wystawić naprędce trzy kompanie garnizonowe.

Minister wirtemberski *Taube* otrzymał dymisyją z Departamentu interessów zagranicznych; zatrzymał iednak Ministeryum policyi i tytuły przy sobie. Departament zaś interessów zagranicznych powierzony został Ministrowi *Zeppelin*.

Ponieważ w królestwie Wirtemberskiem w prowadzeniu nowego processu sądowego znajduje się wiele trudności; rząd więc dla przyspieszenia biegu sprawiedliwości i zapobieżenia pieniactwu, wydał tymczasowe urządzenie.

Zwyczajne w tym i przyszłym miesiącu nabory rekrutów zaczęły się odbywać po wszystkich prowincjach. Wielu, którzy lata przepisane wysłużyli, otrzymali, uwolnienie: wszystkich też nauczycieli uwolniono od służby wojskowej. Słychać, że napotem do krajów Austriackich ma być wprowadzona nowa ustawa, mocą której, wszystkich klass bez różnicy stanu obowiązani będą służyć w wojsku.

Nowo ogłoszony wyrok Króla Wirtemberskiego zawiera: iż, jeżeliby który z więźniów kryminalnie obwinionych, przed nastaniem wyroku sądowego, śmierć sobie zadał, bynajmniej to nie ma zatrzymywać postępowania rozpoczętego processu, ale się kontynuie tak, iakby winowayca był w życiu. Jeżeliby sprawa wcale długo przeciągnąć się miała, trup samobójcy tym czasem ma być pogrzebiony w miejscu ustronnem: a gdy wyrok sądowy nastanie, ciało winowaycy ma być wydobyte z grobu i uleść skutkom prawa.

Z powodu zaszłych porzuchów w *Brunświku*, wznieconych przez żołnierzy, osadę miasta trzymających, za nadeściem trzeciego regimentu kirassyerów francuzkich, Burmistrz miasta w odezwie swej dnia 31 *Stycznia* zalecił mieszkańcom obchodzić się z żołnierzami francuzkimi przystoynie i utrzymywać ich tak dobrze, iak tylko możność każdego pozwoli, i z największem staraniem unikać z nimi wszelkich powodów do kłótni.

z *Karlsruhe 1 Lutego*. Około godziny 5 wieczorem dnia 24 *Stycznia*, niedaleko *Amorbach* wysadzony został na powietrze młyn prochowy. Piętnastoletni chłopiec, znajdujący się we młynie został ofiarą tej eksplozji: ciało jego wyrzucone było do ogrodu, rękę miał oderwaną, której dotychczas nie naleziono.

Dnia 29 *Stycznia*. Wczora wieczorem około godziny 5 i 7 minuty widziano tu kulę ognistą. Średnicy mogła mieć mniej więcej blisko $\frac{1}{4}$ stopnia: w czasie od czterech do sześciu sekund przeleciała znaczną przestrzeń, w kierunku s północno-wschodu na południo-wschód, w wysokości 18 gradusów: potem po dzieliła się bez łoskotu na wiele świecących się części: miała ogon również iśniejący. Wielką sprawiła światłość, tak, że wiele ludzi, którzy samey tej meteory nie widzieli, zadziwieni byli blaskiem napelniającym ich pokoie.

z *Monachium 10 Lutego*. Świeżo wyszedł wyrok królewski broniący używać tytułu *Excellence*, prócz Ministrów aktualnie w urzędowaniu będących; urzędników korony, Ienerałów infanterji, kawalerji i artylleryji, Ienerała-Leytnantów dowodzących dywizjami, wyższych urzędników dworu, Prezesów trybunałów appellacyynych i Kommissarzów ieneralnych okręgowych, jeśli są razem radcami tajnymi i zostają w czynności.

z *Dublina 29 Stycznia*. Dnia 25, między godziną 6 i 7 ranną wsczał się pożar w laboratorium artylleryjskim w Arsenale weneckim. Ale ratunek nastąpił tak rychły i tak sprawny, że do godziny 11, ogień zupełnie był ugaszony. Pięć osób, a z nich iedna tylko ciężko, są ranione.

z *Mexyku 21 Listopada*. Woyna domowa ciągle klęskami swemi kray ten uciska. Wice-Król kazał rozstrzelać sławnego dowódcę insurgentów, który był

dawnaiey uwieziony: ale szrodek ten nie wytepil ducha niepodleglosci, powszechnie panujacego w tych prowincjach. Za rzecz pewna twierdza, ze woysko pod rozkazami Gallaga, 4000 ludzi liczace, z niewielkim korpusem iazdy, postepuie ku insurgentom, i ze dywizya Condego iest blizka polaczenia sie z Gallaga: a drugie korpusy naprožno sie uganiaia za dowodzca Garcia, który pogardza niemi, stojac na czele 600 koni. W prowincjach szrodkowych co chwila nowe okolicznosci zaklócaila spokojnosc. Nowa Galicya zdaie sie bydz spokojniejsza. Calé pobrzeze poludniowe powstalo, a dziewięć miast zupełnie są w stanie wojny. Niedostatek broni i pieniedzy niezmiernie zajmuie Wice-króla; nawet przybycie posilków z Europy zdolne tylko bydz może przedluzyc tę niebezpieczną wojnę.

z Konstantynopola 10 Grudnia. W dzień urodzin Soltana Amurata, Ministrowie zagraniczni rezydujacy w stolicy tutejszey, wystali tłumaczów swoich do Kaimakana - Baszy z powinszowaniem tak, znakomitey uroczystosci, który ze swej strony oswiadczył doniesc o tém Cesarzowi. Przez siedm dzień harmata seraiowa i baterye miasta dawaly codzienn po trzy razy ognia, iako pozdrowien od artylleryi. Soltan, kazdego dnia, przez ten tydzień, do innego przenosil się zamku, które są w okolicach stolicy. Podług starodawnego zwyczaju, ministrowie mocarstw cudzoziemskich, wyprzedzaila się z powinszowaniem Soltana, posylajac mu owoce w naczyniach kryształowych i ciasta z konfiturami, które zanosi tłumacz z służbą poselstwa. Cesarz rozkazal oswiadczyć podziękowania ciachu dyplomatycznemu za tę grzeczność, a tłumaczów udarował kaftanami.

z Kopenhagi 15 Lutego. Hotele i domy tutejszey stolicy codzienn podnoszą się w cenie, wczora dom ieden przedano za 124,000 talarów.

Listy z Chrystyanii donoszą że w Norwegii zima nie iest ciężka. Sniegi są male, a mrozy nie przechodzily 6 stopni, chociaz wcale wielkie bywaly w Niemczech poludniowych i we wszystkich poludniowych kraich.

Fundusze Akademii Norweskier powiekszaila się corocznie ofiarami obywateli tego królestwa. Swiezo otrzymana w darze 80 sztuk wielkiego szacunku dla swej starozytosci i 115 rękopismów.

P. Desaugiers, Sekretarz poselstwa Francuzkiego, mianowany Konsulem w Kopenhadze.

Cieśnina Sund, przez nieiaki czas zupełnie opuszczona od zeglujacych, zaczęła miewac okręty.

z Lipska 26 Stycznia. Spadla cena produktow osadniczych. Kawy funt kosztuie 5 frank. (1 R. 25 k.); cukier przedaie się wyżej nieco. Produkta pierwszych potrzeb są bardzo tanie. Król saski wydal surowy zakaz przeciwko tajemnym komunikacyiom Uniwersytetu Wirtemberskiego z Lipskiem.

Frankfort 2 Lutego. Okolo nadchodzacego iarmarku ma się rozpocząc przedawanie towarów osadniczych.

Od brzegów Wisły. W różnych pismach publicznych namieniano było o nastalym układzie, między Cesarzem austriackim i Królem saskim, względem administracyi żup solnych wielickich. Maiąc dopiero pod ręką sam układ takowy, umieszczamy go, iak następuje:

Konwencya względem administracyi wspólnych żup Wielickich między Kommissarzami od J.K.M. JW. Łubą Radcą Stanu, Dyrektorem iener. Skarbu Xięs. Warszawskiego i W. de Herder Radcą Górniczym z jedney strony, a z drugiey WW. de Krautzberg, de Lichtenfelz, de Fernberg, od N. Cesarza Austriackiego umocowanymi, w dniu 19 Listopada roku zeszłego w Wiedniu zawarta i podpisana, zawiera zobopolne układy, których treść iest następujaca:

Zarządzenie techniczno-ekonomiczne żupami Wielickimi oddane iest pojedynczo i bezpośrednio N. Cesarzowi Austriackiemu na lat ośm po sobie następujacych, zaczawszy od 1 Listopada 1811 aż do ostatniego Października 1819 roku.

Administracya wspomniona przez tenże czas przeciąg używać będzie tytułu: Cesarsko - Królewska - Austriacka Administracya Cesarsko - Królewskich - Austriackich i Królewsko-Saskich wspólnych Salin Wielickich.

Kommissarz od J. K. Mości postanowiony, lubo do wewnetrznych urzadzenn czynnie nalezeć nie majacy, zasiadajac na wszelkich administracyynych posiedzeniach zaraz po Prezesie, i z urzedu upowazniony odbierac lub zasięgac wiadomosci o wszelkich górniczych robotach, urzadzeniach i rachunkach, ciagly w tey mierze dozór utrzymywac, i umowioną na rzecz Xięstwa Warszawskiego część Soli wydobytey odbierac będzie.

Corocznie wspólna od Nayiaśniejszych Dworów Kommissyia zsyłana na obeyrzenie stanu i porzadzku robót kopalni, plan postępowania na rok następny postanowi.

Prócz tego, Król Jegomość, skoro tego osadzi potrzebę, ma prawo w kazdym czasie zesłania na koszt własny, nadzwyczajnego do rewizyi wspomnionych żup Kommissarzy.

Koszta wszelkie wyrobku i wydobycia ze wspólney kassy opatrywane będą.

Do rzadu cywilnego miasta Wieliczki Gubernator zpomiedzy trzech Kandydatów od J. K. Mości proponowanych, przez N. Cesarza wybrany zostanie.

Xięstwo Warszawskie z podziału wydobytey soli dostawać będzie corocznie najmniej 450,000 cetnarów wagi Wiedeńskiej.

Gdyby roczny wyrobek ilość ogólną 900,000 cetnarów przenosil, przewyższajaca kwota na dwie równe połowy rozdzieloną zostanie: gdyby zaś mniej miała uczynić, niedostatek solą warzoną Samborską aż do 20,000 cetnarów w cenie niżej położoney zastąpiony zostanie: w żadnym zaś przypadku Xięstwo Warszawskie soli kamienney Wielickiey nie może dostac rocznie mniej 450,000 cetnarów.

Nayiaśniejszy Cesarz Austriacki odstępuje corocznie Xięstwu warszawskiemu 70,000 beczek soli Samborskiej, każda od 140 funtów Wiedeńskich, za cenę dwóch złotych Ryńskich i 45 kraycarów w złocie lub monecie konwencyney za każdą beczkę.

Nayiaśniejszy Cesarz Austriacki daie pierwszeństwo Jego Królewskiej Mości do zakupowania zbywajacey kamienney soli tak Bocheńskiej iak Wielickiey po tey cenie, iakaby inni kupic ją chcący ofiarowali.

Założona będzie w Wieliczce wspólnym kosztem i na wspólną korzyść budowa, i porzadzki potrzebne do warzenia soli z wody, którą żupy tameczne dostarczają, tak, iż to warzenie w roku bieżącym przysposobione, rozpocznie się w następujacych 1813.

z Rzymu 22 Stycznia. Akademia tutejsza, założeniem swém sięgajaca piętnastego wieku, przez rozmaite odmiany i okolicznosci czasów, mniej świetną ukazywała postać tak poważney dawności bytu swojego, zdaie się nieiako odradzac i nowe odbierac życie. P. Canova, sławny artysta, terazniejszy iey prezydent, rozważywszy niedostateczności iey ustaw, niedostatku funduszów, i zbyt ograniczone miejsce do ćwiczeń właściwych temu zakładowi, przełożył okolicznosci te Cesarzowi, i wyiednal nowe względy dla tego sztuk przybytku. Cesarz wyrokami swemi, pierwszym 6 Października 1810, drugim 12 Czerwca 1811, przeznaczył na dochód roczny akademii 100,000 franków (25 t. rub.), z których 25,000 mają złożyć na potrzeby akademii i pensye professorów; zaś 75,000 obracane będą na reparacyię i utrzymanie zabytków architektury starozytney, w Rzymie znajdujacych się, pod dyrekcyią intendenta monarszego. Zawierajac nadto wyroki te, aby dla umieszczenia akademii dany był gmach przystoyny i wygodny, iaki wybierze konsulta stanów rzymskich. Trzecim wyrokiem, pod dniem 15 Listopada 1811, oddany został do rozrządzenia Akademii pałac, stykajac

cy się z kościołem ś. Apollinarego dawniej Kollegium niemieckie. Już, na skutek pomienionych wyroków, akademii wniosła się do wyznaczonych sobie gmachów; oddzieliła sale na lekcyje, na zgrómadzenia członków: sale do okazywania dzieł; sala zaś kapi-tolińska, równie, iak dotąd, służyć ma za miejsce rozdawania publicznych nagród. Nadto Akademia, dla przyspieszenia skutków dekretów wzmiankowa-nych, na posiedzeniu swoim, dnia 5 t. m. wygo-towała organizacyją dla siebie i obrała na professo-rów Skulptury PP. Alberta Thorwaldsen i Franci-szka Laboureur.

ROZMAITE WIADOMOSCI.

z *Katugi 10 Lutego*. W Gubernii Kałuzkiej, powiecie Zysdrewskim, wioseczce Kudriawka, nale-żący do P. Purykowej Akt. St. Kons., Katarzyna żona Maxima Iefimowa, mieszkanka tej wioseczki, w dzień trzech świętych Doktorów kościoła, poro-dziła razem trzech synów, którym na chrzcie świę-tym dano imiona, Bazylego, Grzegorza Nazyanskie-go i Iana Złotoustego, iako w dniu tymże świętym Doktorom poświęconym, zdarzenie to nastąpiło.

W gabinecie Historii naturalnej Uniwersytetu w Lund (w Szwecyi), w którym Linneusz początkowe brał nauki, umieszczono popiersie tego sławnego na-turalisty. P. Retzius, Professor miał mowę do tej o-koliczności stosowaną, którą publiczność z najwyższem przyjęciem ukontentowaniem.

Listy z wyspy ś. Michała, (jedna z *Azorskich*), pod dniem 2 Sierpnia roku przeszłego, donoszą, że na tej wyspie otworzyły się trzy wulkany. Wybu-chnienie ich poprzedzone było gwałtownymi wstrze-śnieniami ziemi, które się dawały czuć ciągle od po-łowy roku 1810. Wieś *Las-Casas* pochłonięta zo-stała, a na iey miejscu utworzyło się siarczyste ie-zioro. Trzydzieści dwie osoby zginęły w tej niespo-dzianey klęsce. Dnia 31 Stycznia 1811 roku, o dwie mile od tej wyspy, widziano gwałtowne wy-buchnienie ogromnych płomieni z głębi morza, a ra-zem z wybuchającym płomieniem wyrzucane były żuźle i lava. Odtąd często się ponawiało wybuchanie płomieni i utworzyło niewielką wysepkę wulka-niczną, blisko 400 stóp nad wodę wzniesioną. Kształt ma podkowy, a w środku otwór, dziesięć lub dwa-naście okrętów liniowych obeymować mogący. Drugi wulkan, ukrywający się jeszcze pod wodami morza, jest odległy na ośm mil od wyspy ś. Michała. Mo-rze naokoło jest bardzo gorące i wydaie siebie grzmo-ty z powtarzaniem bezustannie drżeniem. Powiadaia, że rybacy zmierzając miejsca tego głębokości, pię-tnaście sążni znaleźli. Trzeci wulkan jest w bliskości drugiego. Kapitan angielski nazwał tę wyspę *Sabri-na*, od imienia statku swego.

W jednym z listów P. Gedeona Blakburne, czy-tamy następną wiadomość o narodzie irokweyskim (iroquoise). „Naród ten liczy dopiero 12,395 osób, „a w tej liczbie tylko 341 jest białych, około trze-„cięcy części żyjących w małżeństwie z Indyankami, „mają do 19,500 sztuk bydła wielkiego, 6100 koni, „19600 świń, i 1037 owiec. Liczą 13 młynów „zbożowych, zawsze czynnych, 3 tartaki; 3 fa-bryki saletry. i 1 młyn prochowy; 30 wozów „500 pługów, 1600 kołowrotek do przedzenia:

w Wilnie dnia Lutego.	Barometr cale linie	Termometr stopnie	Odmiany powietrza
28 z rana	28 3 0	— 3½	pogodny
po południu	28 3 3	+ 1½	
w wieczor	28 2 8	— 2,5	
29 z rana	28 3 0	— 5	pochmurne
po południu	28 3 1	+ 2½	
w wieczor	28 2 2	+ 1	
1 z rana	28 1 4	— 3,5	pochmurne
po południu	28 0 5	+ 3,5	
w wieczor	27 11 5	+ 1,5	
2 z rana	27 11 0	— 1	

Zapozwoleniem Cenzury Wileńskiej w Drukarni Uniwersytetu.

„49 złotników, kilka budowli publicznych, kilka „szkół i kilka książek do nabożeństwa.“

Gazeta rządowa W. X. Heskiego zawiera w sobie: ponieważ doszło do wiadomości, iż zbiegi z woyska ob-szernego francuzkiego nad Elbą ukrywaią się w kra-iach *Związku Reńskiego*; zalecono więc naysurowiej, aby takowym zbiegom żadnego przytułku nie dawa-no, ale imać ich i do korpusów odsyłać.

W miasteczku *Richmond* w Wirginii (w Stan. amer.) zapalił się teatr, wtedy właśnie, kiedy widzami był na-pełniony. Ogień tak się prędko rozszerzył, że w kilku minutach cały dach płomienie objęły, a palące się sztu-ki na spektatorów spadały. Nie wielu mogło uratować życie. Więcej 300 znakomitych osób, a między nimi kobiet i sam Gubernator P. Smith życie tam zakończył. (*Zuch.*)

P. Tournois, lekarz w Montpellier (dep. Hérault) donosi, że nie wiasta podeszła, mająca w piersiach raka, za pomocą *sedum acre* uleczona została.

Iustytut paryzki przysądził P. Regnier nagrodę za wynalezienie drabiny, do ratowania w pożarach. Cała waży 200 fun. a dwaj ludzie mogą ją dzwigać. Ko-sztować ma 150 fr.

12. t. m. W dzień urodzin Cesarza Imci Akademi-ia Wiedeńska sztuk, rozdawała nagrody. Otrzymała nowe ustawy i Cesarzowa Ieymc przyjąć raczyła tytuł opie-kunki teyże Akademii.

P. Dauxion Lavaisse wydał w Paryżu traktat o *Rze-czypospolitey siedniu prowincyi z jednoczonych pod na-zwiskiem Rpey Venzueli*. Prowincye te są następujące: *Caracas, Cumana, Barcellona, Warinas, Merida* albo *Maracaibo, Coro, Guiana*. Zyzny ten kraj ma mieć powierzchnię 48,000. mil kwadratowych, milion mie-szkańców, i przynosił koronie hiszpańskiej 1,800,000, piastrow. Przywóz roczny szacowano na 5 milionów i pół piastrow. Stolicą tej Rzeczypospolitey ma być miasto *Caracas*, liczący 50,000 ludności. Anglicy w tym kraju, między rzekami Guaripiche i Orenoko przed trzema laty założyli port dla spuszczenia drzewa okręto-towego, i swego czasu z tego portu mogą utworzyć drugi Gibraltar.

Przed kilkanastą laty wychodziła w Wiedniu Ga-zeta w języku greckim, która w Turcyi wielki odbyt miała. Na usilne prośby porty Otomańskiej wyda-wanie iey wstrzymane zostało.

W przeciągu roku 1811, towarzystwo uczonych wędrowników, wyjachawszy z Rzymu w roku 1810, obiachało wielką część Grecyi. Są w niem P. Haller z Norymbergii, P. Link także Niemiec, PP. Koes i Bronlett Dunczycy, dwaj Anglicy Cokiwell i Forster młody: w Reginea odkryli wcale interessujące zabytki starożytności. Przedsięwzięciem ich było oglądać rozwaliny kościoła Iowisza Panhellenios, i poznać architekturę dorycką. Czynili rozmaite wysledzenia własnym kosztem, i znaleźli siedmnaście pięknych po-sągów marmurowych, które naypodobniej mogły być zagrzebane przez trzęsienie ziemi. Osobliwie piękna jest statua Minerwy. Poźniej nieco odkryli ieszcze, ku przygórkowi Sumium, ułamki sześciu innych po-sągów, wiele sprzętów bardzo dobrze zachowanych. Obiecują wydać opisanie szczegółów swojej podróży i odkrycia. Kolekcyia ta naprzód była przeniesio-na do Aten, a stamtąd na wyspę Zante: będzie prze-dana więcej dającemu: pierwsza kolekcyia oceniona jest 10,000 cekinów weneckich.

Cena Targowa Wileńska				
Od dnia 18 Lutego do dnia 25 tegoż				
Kommissyina Beczka	rub:		kop	
	Zyta syrowego	—	7	—
	Pszemicy	—	17	—
	Jęczmienia	—	8	50
	Gryki	—	6	50
	Owsa	—	6	—
	Grochu	—	11	—
	Faska Masła	—	4	—
	Funt słoniny wędzoney	—	—	15
	Funt mięsa wołowego	—	—	3
	Assygnacya 100 rubli	—	23	75
	Dukat	—	3	—

DODATEK 1.

D O D A T E K I.

DO GAZETY KURYERA LITEWSKIEGO

W WILNIE DNIA 2 MARCA V. S. 1812 ROKU.

Z B O Ź E Y Ł A S K I

M Y A L E X A N D E R P I E R W S Z Y,

J M P E R A T O R I S A M O W Ł A D C A

W S Z E C H R O S S Y Y

i t. d. i t. d. i t. d.

Manifestem 27 Maia, 1810 roku ustanowiony porządek, iakim długi państwa stopniami mają być wypłacone.

W tym celu z majątków skarbowych znaczna ilość oddzielona na własność prywatną przez pośrednictwo przedaży, a dla zarządzania kapitałami z przedaży tej pochodzących, i dla uskutecznienia samej wypłaty, ustanowiona została udzielna magistratura, pod imieniem *Kommissyi Państwa na umorzenie długów*.

Przez krótki czas bytu takowej Kommissyi, przekonywając się doświadczeniem samem o tych korzyściach, które z jej ustanowienia wyniknąć mogą, **UZNALISMY** teraz za rzecz pożyteczną, dzielniejszemi i obszernejszemi uczynić sposoby iey działań, i postanowić ieszcze w urzędzeniu iey potrzebne istosowne do tego dopełnienia.

I na skutek tego,

Rozważywszy opinią Rady Państwa,
STANOWIMY, co następuje:

I. O Składzie Kommissyi umarzającej.

§ 1. Kommissya Państwa na zgaszenie długów, zgodnie z pierwiastkowem iey ustanowieniem, w działaniach swoich jest niezawisłą i oddzielną od Administracyi finansów.

§ 2. Wewnętrzna Administracya tej Kommissyi, podług Manifestu 27 Maia, 1810 roku, składa się z pięciu Dyrektorów pod zwierzchnictwem iednego Dyrektora głównego.

§ 3. Do tego składu Kommissyi, stósownie do teraźniejszego rozpostrzenienia iey działań, przydać się ustanowienie *Rady*.

§ 4. Rada Kommissyi składa się:

- 1) Z trzech Członków Rady Państwa.
- 2) Z sześciu Senatorów.
- 3) Z dziewięciu Członków wybranych ze stanu kupieckiego, mian: Petersburga, Moskwy i Rygi.

§ 5. Rada Kommissyi zbiera się raz w rok, około dnia 15 Listopada i otwiera obrady swe w Kommissyi.

§ 6. Obowiązkiem Rady jest, przejrzaawszy organizacyą Kommissyi we wszystkich częściach iey administracyi, przedstawiać NAM corocznie rachunek, o obrocie powierzonego iey kapitału i o postępie środków umorzenia. Rachunek ten podaje się do powszechnej wiadomości.

§ 7. Wszystkie dalsze prawidła, ku przewodnictwu Kommissyi, Manifestem 27 Maia i ustawami dla niej, 6 Lipca 1810 roku, ustanowione, zostają się w swej mocy i działaniu.

§ 8. Jeżeli podług biegu interessów Kommissya uzna potrzebnem, powiększyć liczbę swych officyalistów; o tém więc, iako i o wszystkich tych wydziałach, na które w niniejszych prawidłach nie ma wyraźnego postanowienia, ma przynosić swe przedstawienia do Rady Państwa, przez głównego swego Dyrektora.

II. O ziednoczeniu długów Państwa.

§ 9. Wszystkie długi Państwa z lat przeszłych oddać mają być wiadome i wypłacane w Kommissyi umorzenia długów.

§ 10. Pod imieniem długów Państwa, wiadomych w Kommissyi umorzenia, rozumieją się wszystkie długi, których początek i pochodzenie wynika z rzeczywistej pożyczki summ, albo z dostarczenia rzeczy na potrzeby Państwa.

§ 11. Podług tego do długów tego rodzaju nie mogą być liczone:

1) Pretensye ludzi prywatnych do skarbu o różne nieruchome majątki. Pretensye tego rodzaju, po ich rozpoznaniu w miejscach przyzwoitych, zaspakajają się podług ustanowionego na to porządku.

2) Długi potoczne różnych Departamentów, mogące się znajdować w rocznym obrocie ich summ. Długi takowe zostają na rachunku tychże Departamentów, i wypłacają się z summy, corocznie podług rozkładu im naznaczających się.

§ 12. Długi państwa, wynikłe z dostarczeń i podradów, nie wprzód weyść mają do wiedzy Kommissyi, aż po ostatecznem onych rozpoznaniu i prawnem uznaniu.

III. O Porządku w rozpoznawaniu i zaspakajaniu długów.

§ 13. Dla warowniejszego zabezpieczenia pożytków ludzi prywatnych, podług rozmaitego ich układu ze skarbem, w rozpoznawaniu ich poszukiwań, na dopełnienie dawniejszych prawideł, postanawiają się następujące.

1) Nie wstrzymywać wynagrodzenia ludziom prywatnym ze skarbu, skoro tylko wyświecono będzie, że dostarczenie albo podrad uskutecznione, i rzeczy do skarbu przyjęte, chociażby iakie były trudności i rachunki w użyciu tych rzeczy, między urzędnikami i tymi którzy one uskuteczni.

2) Nie wstrzymywać opłaty całego długu dla tego, że nieiaka część iego, podlega obojętności. Skoro tylko iedna czwarta część całej pretensyi do-

statecznie dowiedziona; wraz wydawać świadectwo na tę czwartą część, tymże sposobem dalej postępując.

3) Prawidła te stanowią się w powszechności na wszystkie kontrakta i umowy ludzi prywatnych ze skarbem, iak dotąd byłe, tak i nadal być mogące.

§ 14. Długi tym sposobem rozpoznane i po ostatecznej rewizji prawnemi uznane, odsyłać się do Kommissyi dla ich wynagrodzenia porządkiem ustanowionym.

§ 15. Kommissyia zaspakaia długi z kapitału na umorzenie, podług ich terminów i podług istotnej mocy umowy.

§ 16. Wszystkie summy, od zaspokoienia terminowych długów pozostałe, Kommissyia obraca corocznie na umorzenie assygnat, porządkiem na to ustanowionym.

IV. O Kapitale na umorzenie długów.

§ 17. Kapitał umorzenia składa się:

1) Z majątków nieruchomych, przeznaczonych Manifestem 27 Maja 1810 roku, na wypłacenie długów.

2) Z różnych czasowych podatków i poslin, teraz nowo stanowiących się.

1. O sprzedaży nieruchomości majątków.

§ 18. Przedaż dóbr państwa, do masy kapitału umorzenia przeznaczonych, uskutecznić przez pośrednictwo miejscowych Kommissy, stosownie do rozrządzeń Kommissyi umarzającej, do której przeto mają być oddane wszystkie papiery przedaży tej tyczące się.

§ 19. Dla ulżenia przedaży i dla podania prywatnym ludziom dogodniejszych środków w nabyciu majątków skarbowych, na dopełnienie pierwszych prawideł, postanawia się:

1) Jeżeli ceny, na ostatecznych licytacyach na miejscu obawione, po ich znalezieniu nieumiarkowanemi do wartości majątku, nie zostaną utwierdzone, i rozkazano będzie zniżyć cenę; wtedy po ukończeniu tej nowej licytacji, jeżeli ceny na niej obawione będą się równać taxie, dokonać ostatecznej przedaży na miejscu bez powtórnego przedstawienia.

2) W przedaży umieszczać artykuły czynszowe, lasy wstępne, i ziemię, dając pierwszeństwo majątkom zaludnionym.

3) Termina opłat naznaczają się równe, tak przy licytacji artykułów czynszowych, ziem i lasów, iako i majątków zaludnionych, a mianowicie, w pięciu latach po równej części.

4) Miejscowym Kommissyiom z tych summ, ktorými majątki przedażne przewyższają będą taxę, naznaczać nagrody: o czym Kommissyia umorzenia nie omissza uczynić i przedstawić osobnego szczegółowego urzadzenia.

2. O dochodach właściwych Kommissyi umorzenia.

§ 20. Dla przyspieszenia wypłaty długów państwa, oraz dla utwierdzenia i podniesienia kredytu państwa, ustanawiają się powiększenia podatków i nowe posliny.

§ 21. Wszystkie te podwyższenia i posliny przeznaczają się iedynie na opłatę i umorzenie długów państwa, ani mogą być użyte na potoczne roczne wydatki.

§ 22. Wszystkie te podwyższenia i posliny wchodzą do Kommissyi umorzenia, liczą się do masy iey kapitału i obracają się przez nią bezpośrednio na opłacenie i umorzenie długów.

§ 23. O użyciu tych dochodów, stosownie do ich przeznaczenia, Kommissyia podług 6 artykułu niniejszego Manifestu, przedstawia NAM publiczny coroczny rachunek.

§ 24. Podatki, do masy tych dochodów należące, z samego przedmiotu ustanowienia swego, są czasowemi, i w stosunku do wypłaconych długów, stopniami będą znoszone.

§ 25. Na tych głównych zasadach na dochód Kom-

missyi umorzenia długów, stanowią się następujące czasowe podwyższenia.

I. w Podatkach.

1) Na podatku podusznym dwurublowym, teraz biorącym się, podwyższa się ieden rubel.

2) Na podatku czynszowym (obrocznym) stanowi się podwyższenie po dwa ruble od duszy, nad płacące się dotychczas podług Guberniy. Od tego wyłącza się ci włościanie różnego tytułu, od ktorých czynszowy podatek, od roku terażniejszego, podług Manifestu 29 Stycznia roku bieżącego, został porównanym, a ktorzy nie podlegają nowo stanowiącej się podwyżce.

3) Od kapitałów, obawionych przez kupców, nad płacące się teraz, postanawia się brać jeszcze trzy procenta.

§ 26. Wszystkie te podatki podwyższone od początku terażniejszego roku mają być wnoszone, w terminach na to ustanowionych, do miejsc oznaczonych, a wchodząc razem z innymi podatkami do Kaznaczeystwa, bez najmniejszego zatrzymania mają być ztamtąd przesyłane do Kommissyi umorzenia.

II. w Opłatach.

1) Stanowi się podwyższenie opłat (poslin), biorących się od herbaty, podług osobnego urzadzenia tu przyłączonego.

2) Stanowi się opłata od piwa hurtem z piwowaren przedaiającego się, podług osobnego tu przyłączonego urzadzenia.

3) Dla powiększenia dochodu od papieru stołowego, względem użycia i różnych iego gatunków wydaje się przy tém osobne urzadzenie.

4) Opłata od paszportów podwyższa się podług przyłączonego przy tém osobnego urzadzenia.

5) Pobór od podorożnych, na iechanie pocztą wydających się, stanowi się od wyjścia tego Manifestu podwójny w porównaniu do terażniejszego.

6) Pocztowe pobory za przesyłanie listów i posylek podwyższają się podług osobnego urzadzenia, które wraz po tym manifestie wydane będzie.

7) Opłata wnosząca się od górniczych prywatnych fabryk, od 1 Stycznia, roku terażniejszego, podwaja się. Minister Finansów nie zaniecha uczynić w tém szczegółowego rozrządzenia.

8) Od włościan korzystających z kupieckich handlów i zajmujących się różnemi podradami i dostarczeniami, stanowi się opłata, podług osobnego urzadzenia przy tém wydanego.

§ 27. Ponieważ należec do opłaty długów państwa równy mają obowiązek wszystkie stany, w miarę swych dostatków; przeto, oprócz wymienionych podwyższonych podatków i opłat, stanowi się czasowy pobór od dochodów obywatelskich, podług dobrowolnego ich okazania, na zasadach w osobnem urzadzeniu opisanych.

§ 28. Od tego poboru nie wyłącza się majątki udzielne i inne do familii IMPERATORSKIEY należące.

§ 29. Wszystkie takowe pobory i opłaty, wchodząc do miejsc oznaczonych w szczególnych o nich urzadzeniach, mają być odsyłane bez najmniejszego potrącenia do Kommissyi umorzenia długów i obracane na ich opłatę, porządkiem powyżej opisanym.

§ 30. Stanowiąc te środki dla rychlejszego wypłacenia długów państwa i dla podniesienia kredytu państwa i prywatnego, obok tego uznaliśmy za rzecz pożyteczną ustanowić wygodniejszy i umiarkowańszy porządek w odbywaniu znaczniejszych powinności ziemskich, a to podług głównych następujących zasad.

§ 31. Od reparaacji i utrzymania wielkich gościnców państwa, uwolnić obywateli od roku 1813, załatwiając na iemnikiem z powszechnego kapitału, który na to będzie złożony: względem czego wraz po niniejszém wydane będzie osobne urzadzenie.

§ 32. Bieg pocztu teraz przez obywateli ponoszony ustanowić na lepszych i dogodniejszych prawidłach, a od roku 1813, przyprowadzić onę do uregulowania:

około czego wraz po niniejszém wydane będzie osobne urządzenie.

w S. Petersburgu dnia 11 Lutego 1812 roku.

Na autentyku podpisa-
no własną JEGO JMPE-(M.P.)
RATORSKIEY MOSCI
ręką tak:
ALEXANDER.

Drukowano w St.
Petersburgu przy Se-
nacie. Dnia 15 Lu-
tego 1812 roku.

(Kontrasygnował Prezydent Rady Państwa Kanclerz
Hrabia Rumiancow.

Na oryginale napisano własną JEGO IMPERATOR-
SKIEY MOSCI ręką tak: *Ma być według tego.*

w St. Petersburgu 11 Lutego 1812.

Urządzenie opłat od herbaty, tak przy
iej wprowadzeniu, iako i na całą ilość
tego towaru, iaka teraz już w grani-
cach IMPERYUM znajduje się.

I. O opłacie od herbaty przy iey wprowadzeniu.

	od funta	
	Rub.	Kop.
1. Od pierwszego gatunku (sorta) pod nazwiskiem Zulań, Monich, Cykuń i Laychowey zieloney, oprócz Ługanu po - - - - -	1	85
2. Od czarney w paczkach chińskich (w Cybikach) w baczach, baykowoy oraz Uy, po - - - - -	1	50
3. Od zieloney ordynaryyney w baczach i nasypney, po - - - - -	1	20
4. Od Ługanu i Ceglasy (Kirpicznaho) i wszelkiey podlejszey, po - - -		15

Summy, które z tego podwyższenia opłaty nad teraz exystującą, uzbierane będą, po weyściu całego zbioru do Kaznaczeystwa Państwa, powinny z niego bez zwłoki być przesłane do Kommissyi umorzenia długów.

II. O opłacie od herbaty, teraz już znajdującey się w granicach Państwa.

Opłata od tego towaru, wyłączając tylko herbatę ceglasy, która zupełnie od tej opłaty zostaje wolną, stanowi się bez różnicy po 1 rub. 20 kop. od funta, podług następującego urządzenia.

1mo. Rady miejskie, Magistraty i Ratusze obu dwuch stolic, oraz wszystkich miast guberskich i powiatowych, w przeciągu dwóch tygodni, po otrzymaniu niniejszego urządzenia, powinny opisać będącą rzeczywiście ilość herbaty, przeznaczoną do przedawania w sklepach, magazynach i domach kupców towarem tym handlujących.

2do. Na okazanych miejscach i pakach położyć pieczęć Rad miejskich, albo Ratuszów, i wyrazić w opisie ich wagę i imię gospodarza.

3tio. W opisach tych wyrazić i oznaczyć i tę ilość herbaty, której, podług obawienia swego, gospodarze oczekują z drogi.

4to. Wnoszenie do rad i ratuszów naznaczoney opłaty rozłożyć na dwa terminy w równych częściach, pierwszy do pierwszego dnia Lipca, a drugi do dnia 1 Grudnia.

5to. Paki i miejsca, które się okażą albo będą znalezione bez pieczęci, po upłynieniu dwuniedzielnego terminu, konfiskować na korzyść rad miejskich lub ratuszów i skarbu w równych częściach.

6to. Przybyłe z drogi, po upłynieniu tego terminu, miejsca i paki, powinny być równymże sposobem, bez zwłoki obawione w radach i ratuszach, które i na nich kładą swe pieczęci.

7mo. Koppie opisów i obawień gospodarskich, z rad mają być odsyłane do Kommissyi umorzenia długów.

8vo. Takowa opłata stanowi się na ieden tylko rok, a zbiór z niej cały ma postępować do pomienioney Kommissyi.

Autentyk podpisał: *Prezydent Rady Państwa Hrabia Rumiancow.*

Na oryginale własną JEGO IMPERATORSKIEY MOSCI ręką napisano tak: *Ma być według tego.*

W St. Petersburgu
11 Lutego 1812.

Urządzenie poboru od włościan handlujących.

Ponieważ z doświadczenia wiadomo, że włościanie skarbowi i szlacheccy, niekiedy pod imieniem kupców, niekiedy zaś z umocowania od szlachty, czyli właścicieli ziemskich, prowadzą rozmaitego rodzaju handel, niepełniąc żadnych powinności gildeyskich, i ponieważ całkowite zabronienie tych handlow w zastanowiłoby ruch części rozmaitych przemysłu; przeto końcem zabezpieczenia z jednej strony pożytków kupiectwa, a z drugiej strony aby kapitały włościan, w handlowym obrocie znajdujące się, upadkowi nie podpadały, postanawiają się o handlu tychże włościan następujące prawidła:

§ 1. Włościanie tak skarbowi iako i szlacheccy, nie inaczej zyskiwać mogą ucześnictwo w tym handlu, który wyłącznie pozwolony kupiectwu, tylko na podstawie exystujących dotąd ustanowień, to jest za doczesnemi poruczeniami osób mających prawną wolność prowadzenia takowego handlu.

§ 2. Oprócz tych poruczeń każdy włościanin powinien obawić, iakiego rodzaju handel życzy prowadzić.

§ 3. Handel ten rozdziela się na te same gatunki iako oznaczone są w gildyach, to jest: 1, handel hurtowy w powszechności; 2, handel hurtowy wewnątrz; 3, handel cząstkowy w powiecie i mieście.

§ 4. Obawienia od włościan powinny być podawane do iedney z Izb skarbowych podług woli obawiających.

§ 5. Obawienia te odnawiają się corocznie.

§ 6. Termin obawień naznacza się na rok bieżący, od daty niniejszego urządzenia do 1 Maia; a na lata dalsze od 1 Listopada kończącego się, do 1 Stycznia następującego roku.

§ 7. Izba skarbową, przyjąwszy obawienie, niemieszkać wydaie na to świadectwo podług formy przy niniejszém urządzeniu dołączoney. Drukowane egzemplarze tych form niezwłocznie przesłane być mają od Ministra finansów do wszystkich Izb skarbowych, i podług ich liczby uskutecznić się ma przyszłe sprawdzenie i obrachunek weszłych summ.

§ 8. Świadectwa te odnawiają się corocznie.

§ 9. Przy wydaniu świadectw za każdym razem wybiera się poszlina według następującego nałożenia:

1) Kto obawia chęć prowadzenia handlu hurtowego w powszechności nie tylko wewnątrz kraju, ale i przy birżach; ten wnosi dwa tysiące pięćset rubli.

2) Kto obawia chęć prowadzenia handlu hurtowego wewnątrz państwa, ten wnosi tysiąc rubli.

3) Kto obawia chęć prowadzenia handlu w mieście i powiecie, ten wnosi czterysta rubli.

§ 10. Nazwanie czeladnika (przykasczyka) lub Kommissanta nie uwalnia od tej poszliny handlującego włościanina.

§ 11. Zaczynając od dnia 1 Maia roku bieżącego, żaden z włościan ani skarbowych, ani szlacheckich, za iakowemibądźkolwiek poruczeniami, nie może prowadzić żadnego handlu, kupiectwu przynależnego, bez pomienionych świadectw.

§ 12. Od tegoż terminu żaden z włościan, za żadnem poruczeniem bądź od kupca, bądź od właściciela ziemskiego, nie może wchodzić w odkupy, podrady, postawki i obowiązki, ani z ludźmi partykularnymi, ani ze skarbem, nieokazawszy pomienionego świadectwa.

§ 13. Wszelkie plenipotencje włościanom na zastawy, podłady i wszelkiego rodzaju obowiązki wydawane, jeżeli przy pokazywaniu onych nie będą dołączone wymienione świadectwa, poczytają się za nieważne. Wyłączają się od tego przedaże i kupna majątków nieruchomości, na rzecz i w imieniu ziemskich właścicieli uskuteczniające się. Także wyłącza się od tego kupno ziem, przez włościan skarbowych lub wolnych rolników.

§ 14. Włościanie, zostający teraz w podradach, postawkach i innych obowiązkach, w terminie naznaczonym obowiązani są opatrzyć się w takowe świadectwa.

§ 15. Rozumie się samo przez się, że kupno i przedaże właścicielskich i włościańskich produktów, zapasów i przemysłów na targach, rynkach i rzecznych statkach, po miastach i wsiach, zostaje się na dawnym stopniu, i odbywa się bez poszlin i bez najmniejszego ściśnienia.

§ 16. Kto dostrzeżonym będzie, że prowadzi handel kupiectwu właściwy, w jakimkolwiek bądź z wyżej wymienionych widoków, to jest: hurtowy w powszechności, hurtowy wewnętrzny i częściowy po miastach i powiatach, bez ustanowionego świadectwa; taki za pierwszym razem zapłaci poszlinę podwójną, za drugim poczwórną, a za trzecim razem utraci nazawsze prawo handlowania.

§ 17. Kto z włościan dostrzeżonym będzie w tém, że prowadzi handel niestosowny do swego świadectwa, iakoto na przykład, jeżeli za świadectwem na handel częściowy służyącym, handlować będzie hurtem; taki za pierwszym razem naznaczoną handlową poszlinę zapłaci we dwoje, za drugim razem we czworo, a za trzecim utraci prawo handlowania.

§ 18. Ponieważ poszliny od handlujących włościan ustanawiają się na dochód Kommissyi zgazzenia długów dla powiększenia iey kapitału; przeto Izby skarbowe o ilości wydanych przez się włościanom świadectw i o zebranych za nie poszlinach, co miesiąc dostawiają wiadomości do teyże Kommissyi, odsyłając iey bezpośrednio pieniądze w miarę ich wybierania.

§ 19. Poszlina od włościan handlujących pod tytułem akcyzy, na dochód mieyski wybierana, gdzie teraz istnieje, zostaje się na dawnym stopniu.

Oryginał podpisał: *Hrabia Rumianców Prezydent Rady Państwa.*

Forma Świadectwa.

Z Izby skarbowej N.N. wydano niniejsze świadectwo włościaninowi skarbowemu albo szlacheckiemu (tu wyraża się nazwanie włości lub imię właściciela, majątku, oraz imię i nazwisko włościanina) na to, że on obawił chęć na rok terażniejszy prowadzić handel hurtowy w powszechności, i wniósł na tenże rok ustanowioną poszlinę dwa tysiące pięćset rubli. Miesiąc dzień i rok.

Podpis Wice-Gubernatora, lub starszego
Sowietnika mieysce iego zastępującego.

(Pieczęć Izby
skarbowej)

Uwaga. Podług tey formy rozesłać się mają drukowane arkusze do wszystkich Izb skarbowych podzielone na trzy gatunki: 1, dla handlu hurtowego w powszechności, 2 dla handlu hurtowego wewnętrznego, i 3 dla handlu częściowego w mieście i powiecie.

Na oryginale własną IEGO IMPERATORSKIEY MOSCI ręką napisano tak: *Ma być podług tego.*

w S. Petersburgu

11 Lutego 1812 roku.

Urządzenie poboru doczesnego z dochodów obywatelskich na opłatę długów państwa.

I. O sposobie obławienia dochodów.

§ 1. Każdy posiadacz nieruchomości majątku w Gubernii, obowiązany jest sam, albo przez zarządzającego majątkiem dostawić pokazanie aktualnego dochodu, iaki on wybiera.

§ 2. Pokazania takowe dostawiają się do Zebrania szlacheckiego z Marszałka Guberskiego i innych Marszałków w mieście Guberskim złożonego.

§ 3. Dochodem aktualnym liczy się cały dochód, iaki wybiera posiadacz z majątku, za iakimbykolwiek bądź prawem ony trzymał, i z jakiegokolwiek rodzaju gospodarstwa takowy dochód wynikał.

§ 4. Dochód pokazuje się razem, bez żadnego rozdrobienia, z jakiegokolwiek bądź źródła wynikał, iakoto: z czynszu, z panskich, z lasów, z młynów, zaciągów i gruntów, albo też z fabryk, zakładów wyłączając kopalnie, które płacą udzielną podatek, i z innych gospodarskich zaprawdzeń.

§ 5. Posiadacze, których majątki znajdują się w różnych powiatach iedneyże Gubernii, obławiają dochód nie rozdzielając. Posiadacze zaś, których majątki znajdują się w różnych Guberniach obławiają w jedney z nich nie rozdzielając: w drugich zaś donoszą tylko dla wiadomości, gdzie oni dochód swój pokazali.

§ 6. Z aktualnego dochodu potrącają się coroczne prawne procenta, które się płacą od długów, zabezpieczonych zastawą (załoh) w mieyscach skarbowych, albo w ręku prywatnych.

§ 7. Rzetelność takowego pokazania dochodów zasadza się na dobrej wierze i uczciwości. Żadne doniesienia na zataione dochody, albo nierzetelne onych pokazanie, nie będą przyjęte.

§ 8. Obławienie intraty ponawia się co rok.

II. O rozkładzie doczesnego poboru podług obławionych dochodów.

§ 9. Wszyscy Posiadacze, mający mniej pięciuset rubli dochodu rocznego, uwalniają się od płacenia podatku czasowego.

§ 10. Posiadacze, mający pięćset rubli dochodu, płacą ieden procent, to jest pięć rubli: w miarę podwyższenia dochodów podwyższają się i procenta opłaty podług tabelli tu dołączającej się.

§ 11. Posiadacze majątków, mieszkający za granicą nie z obowiązku, i wydający swoje dochody w cudzym kraju, płacą podług tabelli we dwoje.

§ 12. Bawienie się za granicą uważać nie czasowe oddalenie się dla potrzeb przypadkowych, lecz przebywanie więcej czterech miesięcy w roku.

§ 13. Tak nazywani poddani wspólni nie wyłączają się od tego prawidła.

III. O terminach obławienia i opłaty.

§ 14. Za ostatni termin, w którym wszystkie obławienia powinny być dostawione do zebrania Guberskiego na rok terażniejszy, naznacza się dzień 1 Maia, a na czas dalszy dopóki takowy pobór trwać będzie, dzień 15 Listopada.

§ 15. Szlacheckie deputackie zebrania, złączwszy wszystkie takowe pokazania w jedną księgę podług formy, która im będzie przysłana, z podpisem swoim przesyłają ieden exemplarz do Kommissyi Imperyalney zgazzenia długów, drugi do Izby skarbowej, autentyki zaś pokazanych dochodów chować mają u siebie w archiwum.

§ 16. Termin przesyłania takowych ksiąg naznacza się na rok terażniejszy, dzień 15 Lipca, a na czas dalszy 1 Stycznia.

§ 17. Naznaczony podług tabelli i obławienia pobór wnosi się dwiema ratami, pierwsza połowa od 1 Maia do 1 Września, a druga od 1 Września do 1 Stycznia, na czas zaś dalszy dopóki takowy podatek trwać będzie, wnosić pierwszą połowę od 1 Stycznia do 1 Lipca, a ostatnią od 1 Lipca do Stycz.

§ 18. Pobór takowy, iako doczesny i naznaczający się nie na rozchody, lecz na opłatę długów krajowych, wnosi się prosto do Izby skarbowej, która zapisawszy ony pod udzielnym artykułem, i nie mieszając z innymi, przesyła bezpośrednie od siebie do Kommissyi zgazzenia długów.

§ 19. Kto nie poda w terminie, obławienia, od takowego uzyskiwać na ten rok we dwoje.

§ 20. Dla tego Zebranie szlacheckie deputackie przy formowaniu księgi rozpatruje, czy wszystkie obławienia podane, i o tych, którzy nie podali, komunikuje wiadomość Cywilnemu Gubernatorowi.

§ 21. Podług tej wiadomości Cywilny Gubernator razem z Zebraniem szlacheckim przekonawszy się z poświadczeń okolicznych sąsiadów o aktualnym dochodzie posiadacza, który sam dobrowolnie nie podał obia- wienia, naznacza klasę jego dochodu, i ilość pro- centów, które wnosić jest obowiązany.

§ 22. W pozyskaniu niedoborów postępować podług ogólnego urządzenia Ukazu 16 Maja 1811 roku.

§ 23. Jeśli posiadacz w ciągu roku poniesie zna- czne umniejszenie swego dochodu od zruynowania fabryki albo zakładu, albo dla innych iakich ważnych przypadków; wtenczas o zmniejszenie rozkładu przed- stawia on do Zgromadzenia szlacheckiego, które, ie- śli prośbę znajdzie prawdziwą, czyni na nie posta- nowienie i donosi Kommissyi zgaszania długów.

Oryginał podpisał: *Hrabia Rumiancow Prezydent Rady Państwa.*

Na oryginale własną JEGO IMPERATORSKIEY MOSCI ręką napisano tak: *Ma być podług tego.*

W St. Petersburgu.
11 Lutego 1812.

Tabella rozkładu poboru od dochodów posiadaczów.

Oznaczenie dochodów					Procenta na pobór doczesny naznacza- iące się.
Od	500 do	1,000	-	-	1.
--	1,001 --	2,000	-	-	1½.
--	2,001 --	3,000	-	-	2.
--	3,001 --	4,000	-	-	2½.
--	4,001 --	5,000	-	-	3.
--	5,001 --	6,000	-	-	3½.
--	6,001 --	7,000	-	-	4.
--	7,001 --	8,000	-	-	4½.
--	8,001 --	9,000	-	-	5.
--	9,001 --	10,000	-	-	5½.
--	10,001 --	12,000	-	-	6.
--	12,001 --	14,000	-	-	7.
--	14,001 --	16,000	-	-	8.
--	16,001 --	18,000	-	-	9.
--	18,001 --	20,000	-	-	10.
--	20,001 i więcej, iakabykolwiek była summa				10.

Oryginał podpisał: *Hrabia Rumiancow Prezy- dent Rady Państwa.*

Na oryginale własną JEGO IMPERATORSKIEY MOSCI ręką napisano tak: *Ma być według tego.*

W St. Petersburgu
11 Lutego 1812.

Urządzenie o odbieraniu poszlin od napoiów hurtem przedaiących się z browarów.

§ 1. W obudwóch stolicach od niniejszego 1812 roku postanawia się od napoiów hurtem przedawanych z browarów, iakoto: od zwyczajnego Ruskiego piwa prostego i dubeltowego, warami, półwarami i ćwierć warami, z pi- wa zaś i porteru robionego sposobem Angielskim beczka- mi i pół beczkami, brać poszliny do skarbu po kopieiek trzydzieści od każdego wiadra.

§ 2. Poszlina ta zbierać się będzie od tych tylko na- poiów, które piwowarowie wydaia, 1, do wszystkich w po- wszechności domów dla własney ich potrzeby; 2, do Tra- ktyerów czyli tak nazwanych herbergow i gościnnych Do- mów, znajdujących się przy pocztowych stacyach; i 3, dla dostarczenia do innych miast i powiatów na żądanie kupujących, od czego nie wyłączaią się utrzymuący skar- bowe kabaki, którzy w jnném mieście i powiecie utrzy- muia kabak na piwo.

§ 3. Na mocy tego, jeśli kto z utrzymuących kabak na piwo, prócz drobney przedaży w kabakach, w St. Pe- terzburgu zaś i Moskwie w kramkach przez umowę im- dozwoloney, zechce napoie te wydawać na wolną prze- daż hurtowemi miarami z własnych swoich lub naiętych browarów, sklepów i lodowni w obrębie kabaku ich znay- dujących się; ten obowiązany jest płacić do skarbu nazna- czone poszliny równie iak i inni piwowarowie.

§ 4. Od piwa zaś i innych tego rodzaju napoiów wy- daiających się z browarów od kabaków, w St. Peterzburgu zaś i Moskwie do kramek dla drobney przedaży we wszy- stkich tych miejscach, gdzie utrzymuący maia w arendzie kabak, poszliny nie brać, ponieważ oni płacą za to do skarbu udzielnie kabakowy dochód.

§ 5. Poszliny te odbierać według doniesień samych piwowarów o ilości robiących się przez nich napoiów we- dług wyrachowania roku przeszłego. Teraz takowe do- niesienia maia być podane do Izby skarbowych nie póź- niey iak 1. Maja; w następne zaś lata niechibnie do Li- stopada miesiąca kopie takowych doniesień Izby skarbowe oboowiązane są przysyłać do Kommissyi zgaszania dłu- gów.

§ 6. Terminy do zbierania tych poszlin w roku tera- źniejszym naznaczaia się, pierwszy do 1. Lipca, i drugi do 1 Grudnia; na przyszłość zaś też same, w które zwy- czajnie wybieraia się podadki.

§ 7. Poszliny te składaią się w Izbach skarbowych.

§ 8. Izby skarbowe zapisuiać poszliny te pod udziel- nym artykułem, przysyłaia one prosto do Kommissyi umo- rzenia długów.

§ 9. Jeśli piwowarowi dowiedziono będzie, iż potaie- mnie robi piwo i inne tego rodzaju napoie, w takim zda- rzeniu brać od niego sztrafu za każde wiadro podwój- ną poszlinę, i nadto uzyskać poszliny należące do skar- bu.

§ 10. Jeśli się zaś okaże, iż przedaiący piwo w kaba- kach i kramkach wydawać i przedawać będzie wspomnio- ne trunki hurtem z tych miejsc, gdzie on przedaie drobną miarą to płaci on sztrafu od wyprzedaney lub wyda- waney hurtem ilości dubeltową cenę, iak się zwyczajnie przedaie, i należące do skarbu poszliny.

§ 11. Ten, kto popełni drugi raz takowe wykroczenie, płaci sztrafu w dubelt w stosunku do pierwszej; za trze- ciem zaś wykroczeniem traci prawo na robienie piwa.

§ 12. Ze wszystkich tych sztrafow połowę oddawać donoszącemu, a drugą część przysyłać do Kommissyi umo- rzenia długów.

§ 13. Wysłiedzenie nadużycia przez piwowarów czy- nić się ma przez delegowanych ze strony Izby skarbo- wey urzędników w przytomności policyynego officera. Ze słownemi i podanemi na piśmie dowodami donoszących, nie używaić zupełney kancelaryyskiej formalności, za- pisywać takowe wysledzenie do dziennika, i tamże na miej- scu po wysledzeniu uzyskiwać od obżałowanego sztraf, według powyższego postanowienia. Jeśli zaś obżałowany podlegać będzie karze w odebraniu mu prawa na robienie piwa; w takim zdarzeniu wyprowadzenie sledztwa przesy- lać do Magistratu lub do Sądu powiatowego gdzie, obża- łowany należec będzie dla uczynienia prawnego dekretu. Ten na kim zasądzony będzie sztraf pieniężny, albo ode- brania prawa na robienie piwa, jeśli poczytać będzie ob- żałowanie siebie niesprawiedliwem, może zanieść skargę swoię do Rządu Guberskiego.

Oryginał podpisał: *Hrabia Rumiacow Prezydent Ra- dy państwa.*

Na oryginale własną JEGO IMPERATORSKIEY MO-
SCI ręką napisano tak: *Ma być według tego.*

W St. Petersburgu
11 Lutego 1812.

Urządzenie o herbowym papierze i po- szlinach za wieczyste prawa.

I. O prostym herbowym papierze.

§ 1. Prosty herbowy papier będzie trzech gatunków:
1) pierwszy gatunek po kopieiek pięćdziesiąt, 2gi po rublu, i 3ci
po rubli dwa arkusz.

§ 2. Herbowy papier i gatunku t. i. arkusz po ko-
pieiek pięćdziesiąt używany będzie: 1.) Na pisanie party-
kularnych prośb różnego rodzaju, podawanych do wszyst-
kich Subseliów, sądów, Rządowych i Policyjskich magi-
stratur, do Rządu Guberskiego, Izb, Tamożni, Magistra-
tów, Ratuszów i Dóm mieyskich, do powiatowych i niż-
szych ziemskich sądów, do sądów sumniennych i do Izby
powszechney opieki.

2. Na wszelkie processa w sprawach prywatnych, są-
dowych i policyjnych oprócz kryminalnych.

3. Na kopieie z dekretów w tych sprawach wydające się
proszącym i procedującym w pierwszych instancjach

4. Na proźby podające się do woiennych i cywil-
nych Gubernatorów i do Jenerał Gubernatorów, oraz do
Oberpolicmeystrów, Policmeystrów i Horodnicznych w spra-
wach partykularnych cywilnych i policyjnych.

5. Na pisanie zaświadczeń wszelkiego rodzaju, me-
tryk i tym podobnych cywilnych aktów, które w sądzie
lub w Rządzie okazane być mogą prócz tych na pisanie
których ustanowiony papier herbowy innego gatunku.

6. Na Maklerskie kupieckie zapiski.

7. Na reiestra rzeczy na publicznych licytacyach, na
książki i sexterna, w których zapewnia się publiczna prze-
daż.

§ 3. Na Członków sądowych, Sekretarzów, prokuratorów
i Strapczych wkłada się obowiązek mieć szczególną uwagę,
aby sprawy prywatnych ludzi w sądowych miejscach i
magistraturach odbywały się na mocy praw wydanych na
papierze herbowym, i aby w zdarzeniu, ieśliby proszący
nie użył takiego papieru, po ukończeniu sprawy wski-
wano od niego należne za papier ten pieniądze bez wszel-
kiego opuszczenia. A zatem

§ 4. Wszystkie subselia, po upłynieniu każdego tercy-
łu obowiązane są przesyłać do Rządów Guberskich wiado-
mości o należnych za papier herbowy przy odbywaniu
spraw pieniędzy. Guberskie Rządy czyniąc niezwłoczne
uzyskanie, przysyłają o tém przez Cywilnych Gubernatorów
Ministrom, finansow i policyi szczególne wiadomości, prócz
ogólnych przysyłających się o uzyskaniu remanentów.

§ 5. Herbowy papier 2giego gatunku t. i. po rublu
arkusz używany będzie.

1) Na proźby, listy proszące, podające się do Departa-
mentu Ministeryow do Ministrów i Główno-Zarządzających róż-
nymi częściami w sprawach prywatnych wszelkiego rodzaju.

2) Na Kopieie z Dekretów w sprawach sądowych i
procederach wydające się proszącym w drugich instancjach.

3) Na attestata przy uwolnieniu ze służby.

4) Na ekstrakta wieczystych praw i xiąg granicznych.

5) Tegoż gatunku herbowy cienki pocztowy papier
używać dla aktów kupieckich i dokumentów posyłających
się do obcych krajów.

§ 6. Papier herbowy 3ciego gatunku t. i. po rubli
dwa arkusz używany będzie.

1) Na kopieie z Dekretów wydające się procederu-
jącym i proszącym z Rządzającego Senatu.

2) Na pisanie praw wieczystych i zastawnych, na
maiaćki wartujące mniej niż pięćset rubli.

3) Na pisanie kontraktów, umów i ugód wszelkie-
go rodzaju między prywatnymi ludźmi.

4) Na kopieie ze wszelkich wieczystych aktów, tran-
zaktów, testamentów i tym podobnych z sądowych mieysc
wydające się.

5) Na pisanie plenipotencyi wszelkiego rodzaju.

II. O papierze herbowym do kupieckich i maklerskich xiąg.

§ 7. Na mocy ustaw o bankrutach przepisano wszystkim
tak Rossyjskim iako też i Zagranicznym kupcom zatrudnia-
jącym się krajowym i zagranicznym handlem mieć po-
trzebne dla kupiectwa xięgi, które we wszelkich sądowych
sprawach przyymuią się za prawne dokumenta, i na sku-
tek tego dla większego ich utwierdzenia postanawia się,
xięgi te utrzymywać nieinaczej tylko na papierze her-
bowym następującym porządkiem.

§ 8. Xięgi główne (Haupt Buch) mają się pisać na
papierze herbowym ceną na rubli dwa arkusz.

Xięgi potoczne (Res—Contra) albo ciągłe rachunki
(Conto—Curant) na papierze po kopieiek pięćdziesiąt ar-
kusz. Xięgi nazwane Dziennik Pamiętnik i kassa na pa-
pierze po kop. dwadzieścia pięć arkusz.

Wszystkie inne Konterowe, kupieckie, i kompaniczne na
papierze po kop. dziesięć arkusz.

Xięgi do których wpisuią się kopieie listów na pa-
pierze po kopieiek pięć arkusz.

§ 9. Na xięgi kupieckie z przyczyn różnaitości for-
matu, osobny papier herbowy nie naznacza się, a dla
wygody kupców dozwala się im wszystkie te xięgi w takim
kształcie, w jakim gdzie są, zaprowadzone na prostym pa-
pierze iakiegobądź-kolwiek formatu, przedstawiać Izdom
skarbowym, gdzie po przeliczeniu i nadpisaniu kart z wzię-
ciem ustanowionych herbowych poszlin przykładac do nich
pieczęć Izby skarbowey i wyrażać wziętą poszliną sum-
mę z podpisem Vice-Gubernatorów i guberskich kassyerów.

§ 10. W miastach powiatowych xięgi kupieckie, dla
przypieczętowania i dla opłaty herbowey poszliny, po-
dają się przez Głowy mieyskie do powiatowych kassa-
czystw, a za podpisem powiatowego Kassjera i miey-
skiego Głowy wyraża się na nich liczba arkuszy i illość
wziętey poszlinney summy, z przyłożeniem pieczęci Kas-
sjera powiatowego.

§ 11. Na teyże osnowie obowiązkiem iest Maklerów-
i Notaryuszów podawać swoje xięgi dla przypieczętowa-
nia z opłatą poszliny od arkusza po dwadzieścia pięć ko-
pieiek.

§ 12. Za niepodanie xiąg do pieczęci z opłatą po-
szlin w ciągu iednego roku, uzyskuje się za karę podwój-
na cena ustanowioney.

§ 13. Za niepodanie xiąg do pieczęci z opłatą poszlin
w ciągu dwóch lat, uzyskuje się za karę cena ustano-
wioney poszliny w pięć razy.

§ 14. Za niepodanie xiąg do pieczęci z płatą poszlin
w ciągu trzech lat oprócz wyż oznaczoney kary, wino-
wayca oddaie się do sądu i podpada ukaraniu naznaczo-
nemu za podstęp.

III. O papierze wexlowym i obligowym.

§ 15. Wexel, obligi i wszelkiego rodzaju obligacye
pisać nieinaczej iak na osobnych do tego przeznaczonych
arkuszach, według summy w nich wyrażoney.

Do 500 rubli na arkuszu ceną	-	2	r.
od 501. do 1000.	-	-	3.
—1001. do 3000.	-	-	6.
—3002. do 5000.	-	-	10.

Od 5001. do 8000.	-	-	-	r. 15.
—8001. do 10000.	-	-	-	20.
—10001. do 15000.	-	-	-	25.
—15001. do 20000.	-	-	-	30.
—20001. do 25000.	-	-	-	35.
—25001. do 30000.	-	-	-	40.
—30001. do 35000.	-	-	-	45.
—35001. do 40000.	-	-	-	50.
—40001. do 45000.	-	-	-	55.
—45001. do 50000.	-	-	-	60.

Na summy 50 t. rubli przewyższające pisać wexle i obligi na kilku arkuszach, stosownie do wielkości summy pożyczoney.

IV. O papierze herbowym aktów wieczystych.

§ 16. Dla pisania wieczystych aktów wszelkiego rodzaju, ustanawia się wieczysty herbowy papier następującej wartości, według ceny majątku albo summy na nim wyrażanej.

Na sumę od 501. do 1000	r. arkusz	po	3	r.
— 1001. do 3000.	-	-	5.	
— 3001. do 5000.	-	-	8.	
— 5001. do 8000.	-	-	10.	
— 8001. do 10000.	-	-	15.	
— 10001. do 15000.	-	-	20.	
— 15001. do 20000.	-	-	25.	
— 20001. do 25000.	-	-	30.	
— 25001. do 35000.	-	-	40.	
— 35001. do 50000.	-	-	50.	
— 50001. do 75000.	-	-	100.	
— 75001. do 100000.	-	-	150.	
— 100001. do 200000.	-	-	300.	
— 200001. do 300000.	-	-	400.	
— 300001. do 500000.	-	-	500.	
— 500001. i wyżey	-	-	1000.	

§ 17. Na herbowym wieczystym papierze według summy w akcie wyrażanej, albo według ceny majątku pisać:

- 1) Prawa kupne.
- 2) Prawa zastawne.
- 3) Zapisy darowne.
- 4) Zapisy wszelkie o sprzedaży majątków.
- 5) Testamenta wszelkiego rodzaju.
- 6) Akta działowe albo zapisy i kopie onych z poświadczeniem miejsca sądowego współsukcesorom szlacheckich i kupieckich majątków wydawane.

§ 18. Wszelkie akta wyżej pomienione niepowinny być przyznawane i nie mogą mieć prawnej mocy i znaczenia, jeśli nie będą pisane na wieczystym herbowym papierze ustanowionego gatunku. Testamenta, z istoty swojej, mogą być przyjmowane i na papierze prostym: lecz przy aktykacji onych należne poszliny za papier herbowy powinny być uzyskane podług ceny majątku, w testamencie wyrażonego.

Rozumie się samo przez się, że prawo pozwalające użycie papieru prostego zamiast herbowego, dla niedostatku jego, utrzymuje się w swej mocy.

V. O poszlinach od praw wieczystych.

§ 19. Stosownie do ukazu 1808 roku dnia 28 Października, przy przyznawaniu praw wieczystych przedaźnych, darownych zapisów i innych tym podobnych równą moc

i znaczenie mających aktów, brać do skarbu po sześć procentów od sta, z ceny kupowanego lub innym sposobem od iednego do drugiego posiadacza przechodzącego majątku.

§ 20. Równe tym wieczyste poszliny brać i od tych, którzy odziedzicząją majątek za testamentami, jeżeli nie są sukcesorami w prostej i niepośredniej linii.

§ 21. W wybieraniu wieczystych poszlin, cenę nieruchomości majątku z ludźmi wieczystymi i z ziemią naznaczyć niemniejszą iak licząc po dwieście rubli od każdej duszy płci męskiej rewizyją zaiętej.

§ 22. Wchodząc na mocy 2. i 7. punktów Ukazu 1808. roku dnia 28 Października pobory przy sporządzaniu różnych aktów, przy przyznawaniu plenipotencyi zostają się na teyże osnowie.

§ 23. Summę na mocy tego urzǳenia za herbowy papier i z poszlin wieczystychzebraną, dostawiać po dawnemu do podskarbstwa imperyalnego, które całą przewyżkę poboru z herbowego papieru i z wieczystych poszlin, iakie do tych czas exystowały, obowiązane jest odsyłać do Kommissyi zgazzenia długów.

Oryginał podpisał: *Hrabia Rumiancow Prezydent Rady Państwa.*

Na Oryginale własną JEGO IMPERATORSKIEY MOSCI ręką napisano tak: *Ma być według tego.*

w St. Petersburgu
11. Lutego 1812.

Urzǳenie o paszportach.

Zapobiegając zatrudnieniom, iakie się teraz zdarzają przy braniu z powiatowych kaznaczeystw ustanowionych płakatnych pasportów na oddalenie się dla targów, przemysłów i robot, postanawiają się na wydawanie ich następujące prawidła:

§ 1. Każdy włościański rząd dla włościan skarbowych, i każdy właściciel ziemski albo zawiadujący majątkiem dla włościan szlacheckich mogą żądać wydania z kaznaczeystwa powiatowego potrzebnej liczby płakatnych pasportów.

§ 2. Tym końcem podają oni do Kaznaczeystwa spis tych ludzi na imie których wydać się mają pasporty.

§ 3. W spisach oznaczać miejsce pomieszkania, imię, opisanie wzrostu i twarzy, i wszystkie te znaki, które zazwyczaj wypisują się w płakatnych pasportach.

§ 4. Kassier wedle takiego podania wciaga ten wpis w drukowane pasporty, umocowywa ie porządkiem ustanowionym i odsyła do tey osoby lub do tego rządu włościańskiego, od którego było podanie, albo oddaie temu, kto dla odebrania ich mieć będzie pełnomocnictwo, nieprzywołując osobiście tych samych ludzi, którym służą pasporty: a dla sprawek i sprawdzania chowa przy dziełach dostawione sobie spisy.

§ 5. Poszliny, przy wydawaniu pasportów ustanowione, podwajaia się odtąd we wszystkich częściach.

§ 6. Dochód ten wespół z jnnemi wchodzi do podskarbstwa imperyalnego, połowa z którego odsyła się do Kommissyi zgazzenia długów.

Oryginał Podpisał: *Hrabia Rumiancow Prezydent Rady Państwa.*

Przedaje się w Redakcyi Gazety przy Uniwersytecie. Cena egzemplarza groszy 20.

Za Pozwoleniem Cenzury wileńskiej.

Adm
szca iż Sa
20 Febr
znaczy p
Trzaskow
gowanego
goż mają
połączony
dów swoi
8 miesiąc
by otém
rowie. Ia
dzy z odk
cyą pozw
kowym t
stkie stro

2 Wy
Swiętość
dzictwa n
nii Grodzi
od Grodna
tach o wie
204, robot
siew do p
polowie
góły tak
hentów in
nie, do xie
scu pomie
Kazimierza
zastawnika
tencyją. W
GH. życząc
iako też o
da obiasnie
1 Niżej
szany z fol
meńskim
ryski iako
dziedziczne
teraz dożyw
mar. żonie
fa roku te
ktoby życ
tracie i wa
zadzierał
urządzaia
teressami
Tyszkiewi
skim na n
terażn. pol
weyść w n

Zna

D O D A T E K 2.

DO GAZETY KURYERA LITEWSKEGO

W WILNIE DNIA 2 MARCA V. S. 1812 ROKU.

Administracya z postanowienia Dekretu obwieszcza iż Sąd Taxatorsko Exdywizoski z odkładu na Dzień 20 Febr. ad fundum Dobr Boleiow z jechawszy, przeznaczy pozostałego majątku po zeszyłym W. Czeszniku Trzaskowskim, przez W. Sędziego e medio Sui delegowanego Inwentacyą, tudzież po zinwentowaniu tegoż majątku administracyą — niemniej na Dibitorach połączonych uznał komportacyą, i termin z jazdu Sądów swoich na oczewiste rozsądzenie Sprawy na Dzień 8 miesiąca Apryla R. idącego 1812 przeznaczył. A żeby otém terminie z jazdu Sądu Exdyw. tak kredytorowie. Iako też Debitorowie, iedni iuż połączeni, drudzy z odkrycia się funduszu przez ninieyszą Inwentacyą pozwać się mający, wiedzieli — Administracya o takowym terminie z jazdu Sądu Exdiwizorskiego wszystkie strony i Interesowane Obwieszcze.

Rafał Chludziński Administrator.

D o a r e d y

2 Wypuszczają się w arendowną possessyą dobra Swiśłocz z folwarkami Boiary i Obremabszczyzna dziedzictwa niegdyś JW. Hetmana Ogińskiego w gubernii Grodzieńskiej w powiecie Grodzieńskim o mil trzy od Grodna położone, dobra te w najlepszych gruntach o wiorst 4 od Niemna, zawierają w ogóle dymow 204, robotnika na tydzień 542, nielicząc gwałtow, wysiew do proporcji robocizny zastosowany w większej połowie pszenney, życzący mieć dokładniejszą szczegóły tak o cenie, iako też o dalszych obiektach kontrahentów interessować mogących, raczą się udać w Wilnie, do księgarni uniwersyteitn, która uwiadomi o miejscu pomieszkania plenipotentą z ramienia JW. Głafa Kazimierza Rzewuskiego był. pisarza koron. dóbr tych zastawnika, do zawarcia układów mającego plenipotentcyą. W Grodnie W. Zadarnowski Adwokat sądu Gł. życzącym w tym mieście o kondycjach arendy iako też o stanie tych dóbr wywiedzieć się, podobnież da obiasnienia.

1 Niżej podpisany oświadcza iż hrabstwo Luboszany z folwarkami, w gubernii mińskiej w ptcie: ihumieńskim położone, zawierające rzeki portowe tak na ryski iako krzemieńczucki handel służące, dawniej dziedziczne JW. Hrabiego Tyszkiewicza Mar. W. X. L. teraz dożywocin samey JW. Hrabiney Tyszkiewiczowej mar. żonie zeszełego męża uległe, w terminie S. Józefa roku terażniejszego 1812 idą do zadržawienia; ktoby życzył sobie zaarędować i chciał wiedzieć o intracie i warunkach pod którymi bydz maia te dobra zadržawione, niech się uda do niżej piszącego się, urządzającego generalnie wszystkimi dobrami i interessami po zeszyłym wyż wzmienionym Marszałku Tyszkiewiczu pozostałemi w domie Tyszkiewiczowskim na niemieckiej ulicy pod numerem 382 i 88 terażn. położonym mieszkającego, gdzie każdy życzący weyść w negocyacyę dokładną powezmiwiadomość.

A. Podbereski.

D o p r z e d a ż y

1 Znaydują się dobra wieczyste Krzczeniszki zwane

w pćie wileńskim leżące o mil 8 i 3 wiorsty od Wilna, 2 mile od miasta powiatowego Wilkomierza, do aktorstwa JWW. aktualnych stanu konsyliarzow Bagniewskich należące, ograniczone, i żadnych dyfferencyi nie mające, z dwóma folwarkami i dwórem rezydencyonalnym, w którym dwa pałace, ieden murowany na dwa piętra, drugi drewniany, oba naylepsze z dwóma browarami, iednym piwnym, drugim gorzałczanym, z naczyniami i miedzią kosztowną w nich będącą, z pięknym ogrodem owocowym, z stawami zarybionymi, z rzeczką Parią zowiącą się, na której młyn wodny, z austeryą porządną na gościńcu wielkim pocztowym wilkomir. i z dalszemi po wsiach karczma- mi, z kaplicą przy dworze będącą; z lasem porządnym do tych dóbr należącym, słowem we wszelkiej dobroci ziemi, iakoteż ze wszelkimi wygodami, z oborą in fundo znaydującą się, z meblem kosztownym w pałacach będącym, do sprzedania za mierną cenę na wieczność. Ktoby zatym sobie życzył nabydż takowe dobra, ma się udać do kaniężnicy na Zarzeczcu w brackim bernardyńskim domie pod numerem 237 będącey, do mającego moc traktowania W. Jana Brzozowskiego kolleskiego assessora, który, dokumenta na dziedzictwo dobra tych służące, inwentarze, i mappy, życzącemu kupić takowe dobra okaże i o cenie ostateczney zawiadomi.

1 Można dostać nasion krajowych i zagranicznych kwiatow i włoszczyzny różnego rodzaju tudzież inspektowych w różnych gatunkach i rodzajach u JP. Umińskiego za cenę pomierną, za kościołem Sgo Jerzego ku Łukiszkom pod Nro 853.

Obwieszczenia

1 Metropolitalny Mohilewski rzymsko-katolicki duchowny Konsystorz obawia successorom zeszełego X. Pobiedzińskiego plebana Szkłowskiego, że po sprzedaniu przez licytacyą zebrano za pozostałą jego ruchomość rubli assygnacyinych 331 kóp. 62 i rubel srebrny ieden, ktoby zatem z nich miał prawo do takowego spadku, więc ma się stawić z dowodami w tutejszym Konsystorzu, a pieniądze oddane mu będą. Roku 1812 dnia 19 stycznia.

Assesor Kanonik Archi-katedralny Mohilewski Sychra.

1 Na kadencyi trzykrólskiej 1812 roku dnia 30 msca Januar. zapadł w sprawie JW. Karola hrabiego Kieyzerlinga, z jego kredytorami w ziemstwie Upitt. remissyiny dekret, którym exdywizyia, okazane sumowney annuaty, na majątku Dębowem Pomuszu o partey, z warunkami stosownemi do odkrycia dalszego, ażeby gdzie nalazł się fundusz, przeznaczoną została. Termin rozpoczęcia exdywizyi, i spełnienia komportacyi papierów do 20 marca tego roku, miejsce rozsądzenia sporow w mieście sądowem Poniewieżu, zakreslono. Oczem dla wiadomości wpływających do tego interessu, aby utraty rzeczy nieponosili, tę awizacyą do umieszczenia w Kuryerze Litewskim podaję.

Adam Jasiński Ziem. Pttu Tpit. i Ex. Regent.

1 Jest do przedania dom nadwórnego konsyliarza Bitnera pod Nrem 168 przy kościele S. Mikołaja. Życzący kupić raczy zgłosić się do aktora tamże mieszkającego.

OGŁOSZENIE DRUGIE.

Ministryum Finansów ogłasza, iż na mocy Należytego Manifestu, pod dniem 10 Września 1810 roku, będą wyprzedawane na kontraktach Mińskich, w miesiącu Marcu, roku teraźniejszego, majątki skarbowe Starościńskie w Gubernii Mińskiej położone, a w przyłączonej tu tabelli wymienione. Zyczący na-

bydź takowe majątki, oddzielnie folwarkami, lub, całe ogółem kupując, zechcą stawić się w Kommissyi, § 12tym, pomienionego Manifestu w Gubernii Mińskiej ustanowionej, gdzie mogą znaleźć szczegółową o tych majątkach informacją, a w zdarzeniu potrzeby pozwolono będzie oglądać na miejscu i same majątki.

T A B E L L A

Majątków Skarbowych w Gubernii Mińskiej, przeznaczonych na sprzedaż, przez licytacją publiczną, w Mińsku, w Miesiącu Marcu, 1812 roku.

Nro	Nazwisko Starostw, Folwarków i należących do nich wiosek.	Liczba dymów włościańskich.	Liczba dusz włościańskich męzkich.	Z i e m i			W jakim Powiecie leży majątek.
				Uprawnney.	Sianożętney.	Pod lasem.	
				Dziesięcin.	Dziesięcin.	Dziesięcin.	
1.	Majątek Muchoiedy mający 2 wioski. - - - -	90	299	1717	2002	715	w Powiecie Rzeczyckim.
2.	Ssarostwo Szyckie, mające wiosek 3. - - - -	63	330	3815	1002	785	
3.	Starostwo Lubonickie:						w Powiecie Bobruyskim.
	1. Folwark Lubonicki, obejmujący miasteczko Lubonickie i 9 wsi - - - -	219	930	4789	1293	1865	
	2. Folwark Stołpecki, zajmujący wsie Stołpiszcze i Podrzecze -	57	198	765	724	483	
	3. Wieś Horodziec - -	26	117	900	658	336	w Powiecie Wileyskim.
4.	Starostwo Krasnosielskie mające miasteczko Krasne i 12 wsi -	90	249	3265	870	708	
5.	Starostwo Zahalskie, obejmujące Miasteczko Zahole, 7 wsi i 1 zaścianek - - - -	152	562	4408	4580	1306	w Powiecie Rzeczyckim.
6.	Starostwo Beanatowskie -	4	6	210	21	23	w Powiecie Dziśnieńskim.
7.	Starostwo Chorobrowskie składa się z trzech zaścianków, w jednym z nich mieszka sama szlachta -	—	—	97	63	4	
8.	Starostwo Krasnowskie, mające 3 wsie i 1 zaścianek - -	20	56	51	85	56	
9.	Woytowstwa Druyskiego i Przebrodzkiego z Folwarki Linkowszczyzna i Dobromyśl z 25 wioskami - - - -	39	169	3004	964	2057	w Powiecie Dziśnieńskim.
10.	Starostwo Borkowskie samą tylko ziemię mające, z 1 zaściankiem - - - -	—	—	17	10	51	
Nadto będą się przedawały majątki, które były publikowane w roku przeszłym.							

Za Pozwoleniem Cenzury Wileńskiej w Drukarni Uniwersytetu.